

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 13.10.2015
COM(2015) 495 final

**ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ A EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU**

**o uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č.1896/2006, kterým se
zavádí řízení o evropském platebním rozkazu**

1. Úvod

1.1. Cíl a hlavní rysy řízení

Nařízení (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006¹ zavedlo první skutečné evropské občanské soudní řízení – řízení o evropském platebním rozkazu. Je uplatňováno od prosince 2008 ve všech členských státech s výjimkou Dánska. Jedná se o volitelné řízení, které lze použít v přeshraničních případech jako alternativu k vnitrostátním platebním rozkazům. Tato zpráva byla vypracována v souladu s článkem 32 uvedeného nařízení, který stanoví, že Komise předloží Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru podrobnou zprávu shrnující fungování řízení o evropském platebním rozkazu.

Rychlé a účinné vymáhání nesporných splatných pohledávek má pro hospodářské subjekty v Evropské unii zásadní význam. Prodlení s platbami jsou zejména u malých a středních podniků hlavní příčinou platební neschopnosti a vedou ke ztrátám vysokého počtu pracovních míst. To vedlo řadu členských států k tomu, aby zavedly zjednodušené řízení o platebním rozkazu. Cílem řízení o platebním rozkazu je poskytnout rychlé a nákladově efektivní soudní řešení, jehož cílem je přimět dlužníka k úhradě určité peněžní částky za předpokladu, že dlužník tento nárok nepopře. Vnitrostátní postupy jsou však v přeshraničních případech často nepřijatelné nebo neproveditelné a jejich účinnost se v jednotlivých státech značně liší.

Z těchto důvodů bylo zavedeno řízení o evropském platebním rozkazu. To umožňuje věřitelům vymáhat nesporné občanské a obchodní nároky prostřednictvím jednotného řízení, které je k dispozici ve 27 členských státech. Jedná se o písemné řízení, které nevyžaduje účast při soudním jednání ani účast právního zástupce. Žalobce musí pouze předložit návrh. Na podporu tohoto návrhu nejsou nutné žádné listinné důkazní prostředky a v průběhu řízení není žalobce povinen provádět žádné další úkony. Evropský platební rozkaz vydávají soudy nebo jiné soudní orgány. Může se volně pohybovat ve všech členských státech, aniž by členský stát výkonu vyžadoval jakékoli mezitímní řízení o jeho uznání a výkonu (*doložka vykonatelnosti*). To znamená, že evropský platební rozkaz může být vykonán v jiných členských státech stejně jako jakýkoli místní platební rozkaz, který tam byl vydán, tj. aniž by k tomu byla nutná doložka vykonatelnosti.

Toto zjednodušené a efektivní řízení je určeno pouze pro nesporné nároky. Proto může žalovaný v zájmu zajištění účinného práva na obhajobu podat do 30 dnů od vydání tohoto rozkazu odpor. Žalovaný musí pouze uvést, že nárok popírá, aniž by musel uvádět důvody, a není nutno, aby byl zastupován právním zástupcem. V takovém případě je řízení o evropském platebním rozkazu ukončeno. Nárok však lze i nadále vymáhat v souladu s pravidly běžného občanského soudního řízení, které umožní plně zohlednit argumenty žalovaného.

Nařízení zavádí jako součást předpokládaného zjednodušeného řízení vzorové formuláře, které jsou přístupné on-line na portálu evropské e-justice ve všech jazycích.² Tyto formuláře byly aktualizovány nařízením Komise (EU) č. 936/2012 ze dne 4. října 2012.³ Informace o tom, které soudy jsou příslušné k vydání evropského platebního rozkazu, jsou k dispozici v

¹ Úř. věst. L 399, 30.12.2006, s. 1.

² https://e-justice.europa.eu/content_european_payment_order_forms-156-cs.do

³ Úř. věst. L 283, 16.10.2012, s.1.

Evropském soudním atlasu ve věcech občanských a obchodních.⁴ Evropská soudní síť v roce 2010 zveřejnila praktického průvodce tímto nařízením.⁵

1.2. Metodika a shromažďování informací

Tato zpráva je založena na informacích shromážděných z různých zdrojů.

V červnu 2010 byl proveden průzkum *Eurobarometru* mezi 26 690 občany v 27 členských státech EU.

Evropská komise spolufinancovala projekt „Simplification of debt collection in the EU“ („Zjednodušení vymáhání pohledávek v EU“), který vedla univerzita v Mariboru ve Slovinsku a jehož se zúčastnilo 14 členských států (Rakousko, Belgie, Bulharsko, Kypr, Česká republika, Německo, Španělsko, Finsko, Francie, Itálie, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Švédsko). Výstupem tohoto projektu byly dvě odborné zprávy týkající se nařízení (ES) č. 1896/2006 a 14 národních zpráv.⁶

Aby Komise získala informace o fungování tohoto řízení, zahájila v dubnu 2013 průzkum odesláním dotazníku členským státům. Statistické údaje o využívání tohoto řízení pak byly aktualizovány a v červnu 2014 dokončeny.

Na 45. setkání kontaktních míst *Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci*, které se konalo ve dnech 29.–30. května 2013, bylo na technické úrovni na základě dvou pracovních dokumentů Komise projednáno fungování evropských postupů včetně řízení o evropském platebním rozkazu.

A konečně byla při přípravě této zprávy zohledněna tři rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie o předběžné otázce, týkající se výkladu tohoto nařízení.⁷

2. OBECNÉ HODNOCENÍ TOHOTO NAŘÍZENÍ

Celkově lze říci, že cíle tohoto nařízení, kterým je zjednodušit a urychlit řízení o sporech v případech týkajících se nesporných nároků a snížit náklady na ně a umožnit volný pohyb evropských platebních rozkazů v EU bez *doložky vykonatelnosti*, bylo v zásadě dosaženo, i když ve většině členských států bylo toto řízení uplatněno jen v relativně malém počtu případů.

Na základě provedených studií a konzultací se jeví, že z využívání tohoto řízení nebo ze skutečnosti, že byla zrušena doložka vykonatelnosti, nevyplynuly žádné zásadní právní ani praktické problémy z hlediska uznávání a výkonu soudních rozhodnutí, které jsou jeho výsledkem.

⁴ http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/epo_information_cs.htm

⁵ http://ec.europa.eu/justice/civil/document/index_en.htm

⁶ Viz <http://www.acj.si/en/pres-simpf>

⁷ Věci C-215/11, C-324/12 a spojené věci C-119/13 a C-120/13.

2.1. Statistické údaje

Podle dostupných informací obdrží soudy členských států ročně 12 000 až 13 000 návrhů na evropský platební rozkaz.⁸ Nejvyšší počet návrhů (více než 4 000 ročně) je podán v Rakousku a Německu, kde je vydána také většina evropských platebních rozkazů. Mezi 300 a 700 návrhy ročně obdrží Belgie, Česká republika, Francie, Maďarsko, Nizozemsko, Portugalsko a Finsko. V ostatních členských státech bylo toto řízení využíváno v omezenějším rozsahu. Podrobnější informace o skutečném využívání evropského platebního rozkazu v jednotlivých členských státech jsou uvedeny v příloze.

2.2. Povědomí o existenci a fungování tohoto řízení

Z průzkumu Eurobarometru⁹ z roku 2010 vyplynulo, že povědomí občanů o evropských řízeních včetně řízení o evropském platebním rozkazu a míra jejich využívání jsou poměrně nízké: jen 6 % dotazovaných osob již někdy slyšelo o řízení o evropském platebním rozkazu. To lze vysvětlit skutečností, že toto řízení využívají především společnosti a právníci, a tím, že přeshraničních sporů se účastní jen relativně málo občanů.

Pokud mají občané o tomto řízení povědomí, je řízení o evropském platebním rozkazu zpravidla považováno za užitečný postup při vymáhání přeshraničních občanských peněžitých nároků, u nichž je pravděpodobné, že je žalovaný nepopře.

Komise zavedla projekt na podporu přeshraničně činných malých a středních podniků, jehož cílem je usnadnit přeshraniční vymáhání dluhů, a tak zlepšit využívání dostupných právních nástrojů včetně uvedeného nařízení, porozumění těmto nástrojům a povědomí o nich.¹⁰

3. KONKRÉTNÍ BODY POSOUZENÍ

3.1. Územní vymezení: „Přeshraniční případy“

Nařízení se vztahuje na přeshraniční spory, v nichž má alespoň jedna ze stran bydliště nebo místo obvyklého pobytu v jiném členském státě, než je členský stát soudu, u něhož byla podána žaloba. Toto omezení na „přeshraniční“ případy odpovídá oblasti působnosti dalších právních nástrojů v této oblasti, jako je například evropské řízení o drobných nárocích.¹¹ Uživatelé tohoto řízení si tohoto omezení oblasti působnosti nemusí být vědomi nebo je nemusí chápat. Mohou předpokládat, že toto nařízení se bude vztahovat na více jejich případů. To potvrzuje i skutečnost, že některé společnosti uměle vytvářejí přeshraniční scénář upravený tímto nařízením, aby mohly využívat jeho výhod, například tím, že svůj nárok postoupí zahraniční společnosti. To je ilustrací toho, jak je vnímána účinnost tohoto řízení.

⁸ Další podrobnosti a zdroje údajů viz příloha (Statistické údaje o využívání řízení o evropském platebním rozkazu).

⁹ http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_351_en.pdf

¹⁰ http://ec.europa.eu/growth/smes/support/cross-border-enforcement/index_en.htm

¹¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích, Úř. věst. L 199, 31.7.2007, s. 1.

3.2. Soudní příslušnost

U pěti členských států je příslušnost ke zpracovávání evropských platebních rozkazů soustředěna u jediného konkrétního soudu/orgánu.¹² V ostatních členských státech jsou pro vydávání evropských platebních rozkazů příslušné okresní a krajské soudy (případně notáři, například v Maďarsku).

Specializace může mít určité výhody, jako je zajištění odborné znalosti daného řízení a jazykových dovedností. Na druhou stranu, i když je řízení o evropském platebním rozkazu řízením písemným, mohou občané a zejména spotřebitelé i přesto preferovat uplatňování nároků u svého místně příslušného soudu. To, zda výhody specializace převáží nad jejími nevýhodami, může záviset také na zeměpisné velikosti daného členského státu. Celkově platí, že údaje o využívání tohoto řízení uvedené v příloze neposkytují průkaznou odpověď na otázku, zda centralizovaný systém vede k častějšímu využívání tohoto řízení. S ohledem na písemnou a nespornou povahu tohoto řízení, kde neprobíhá žádná diskuse o oprávněnosti nároku, a které je proto vhodné zejména pro elektronické zpracování (viz níže v bodě 3.5), se však řízení o evropském platebním rozkazu skutečně jeví jako vhodnější pro vyřizování centralizovaným soudem než jiné postupy, které vyžadují diskusi o oprávněnosti nároku a posouzení důkazních prostředků, a může být proto zapotřebí, aby se soud nacházel ve větší blízkosti stran sporu.

3.3. Návrh na vydání evropského platebního rozkazu

3.3.1. Jistina a úrok

Nárok se musí týkat určité částky, jež je splatná v době, kdy je podán návrh na vydání evropského platebního rozkazu. Výše tohoto nároku zahrnuje jistinu a případně i úrok, smluvní pokuty a náklady. Pokud je v souvislosti s tímto nárokem požadován úrok, musí být v návrhu uvedena úroková sazba a období, za něž je tento úrok požadován. Ve věci C-215/11¹³ Soudní dvůr objasnil, že žalobce by měl mít v návrhu možnost požadovat úroky narostlé do data zaplacení jistiny. V takovém případě může vnitrostátní soud zvolit způsob vyplnění formuláře platebního rozkazu E za předpokladu, že žalovaný je informován o výpočtu úroků.

Nařízení Komise (EU) č. 936/2012 ze dne 4. října 2012,¹⁴ kterým se mění přílohy nařízení o evropském platebním rozkazu, zajišťuje, že žalovaný je ve formuláři E v oddíle „Důležité informace pro žalovaného“ upozorněn na to, že podle vnitrostátního práva může být úrok splatný až do dne výkonu tohoto rozkazu, v takovém případě se celková částka, která má být zaplacená, zvýší. Formulář E se však nejeví dostatečně zpracovaný na to, aby zahrnoval odpovídající popis úroků, které je nutno uhradit. Proto je třeba zvážit provedení další úpravy formulářů.

¹² Obchodní soud v Záhřebu, Amtsgericht Berlin-Wedding, okresní soud v Oportu, okresní soud v Helsinkách, švédská správa pro výkon práva.

¹³ *Iwona Szyrocka*, rozsudek Soudního dvora ze dne 13. prosince 2012.

¹⁴ Úř. věst. L 283, 16.10.2012, s. 1.

3.3.2. Jazyk návrhu

Ve většině členských států musí být návrhy předkládány v úředním jazyce (jazycích). Některé členské státy však uznávají i cizí jazyky: Česká republika, Estonsko, Kypr a Švédsko uznávají angličtinu; Francie uznává angličtinu, němčinu, italštinu a španělštinu.

Požadavky na překlad mají negativní dopad na náklady a lhůty řízení i přesto, že řízení o evropském platebním rozkazu je řízením, jehož strany nejsou povinny poskytovat důkazní prostředky ani o nich diskutovat. Formulář návrhu lze automaticky přeložit do úředního jazyka členského státu, v němž se řízení koná. Vzhledem k tomu, že obsahuje zaškrtnávací políčka, není překlad ve většině případů nutný. Za účelem dosažení cíle, jímž je skutečně evropské řízení, by všechny členské státy měly přijímat návrhy na evropský platební rozkaz nejméně v jednom jazyce, který je jiný než jejich úřední jazyk (jazyky).

3.3.3. Elektronické podání návrhu

Řada členských států umožňuje elektronické podání návrhu¹⁵ nebo do budoucna počítá s tím, že umožní elektronické zpracování u všech soudů příslušných rozhodovat v řízení o evropském platebním rozkazu.¹⁶

V návaznosti na studii Komise o proveditelnosti elektronického návrhu na evropský platební rozkaz spolufinancuje Evropská komise pilotní projekt týkající se této problematiky. Do pilotního projektu e-CODEX týkajícího se řízení o evropském platebním rozkazu se zapojilo devět členských států.¹⁷ Účastníci jsou do projektu zapojeni buď v roli zasílající strany, nebo přijímající strany, případně v obou těchto rolích. Zasílající strana umožňuje uživatelům zasílat své nároky (tj. formulář A) na evropský platební rozkaz přijímající straně. Přijímající strana nároky přijímá a elektronicky je doručuje soudu určenému v předloženém formuláři A. Dotčený soud může později stejnou cestou zaslat zpět elektronické odpovědi (např. formulář B, formulář E atd.). V této fázi ještě nemají všechny pilotní členské státy fungující systém: některé z nich se dosud nacházejí ve fázi testování a zprovoznění systému plánují na rok 2015 nebo 2016. „Zasílající“ členské státy zpravidla umožňují elektronické podávání nároků pouze klíčovými zákazníkům justice, např. právníkům, bankám, pojišťovnám a institucím sociálního zabezpečení, nikoli nutně široké veřejnosti. Příklady takových systémů vnitrostátních podání, které jsou přístupné klíčovými zákazníkům, již existují v Německu a v Rakousku. V blízké budoucnosti bude umožněno elektronické předkládání nároků také široké veřejnosti prostřednictvím portálu evropské e-justice jako zasílající strany. Předkládání bude umožněno pouze těm „přijímajícím“ členským státům, které úspěšně absolvovaly potřebné integrační testy portálu evropské e-justice a provozují systém e-CODEX.

¹⁵ Česká republika, Německo, Estonsko, Francie, Litva, Rakousko, Slovinsko, Slovenská republika, Finsko, Švédsko, Spojené království, Kypr.

¹⁶ Irsko, Itálie, Malta, Portugalsko.

¹⁷ Rakousko, Estonsko, Francie, Německo, Řecko, Itálie, Francie, Polsko a Nizozemsko.

3.3.4. Posouzení návrhu

Tři členské státy¹⁸ uvedly, že jim soudy vracejí značnou část návrhů za účelem doplnění nebo opravy. Často uváděnými důvody tohoto vracení jsou nesprávnost nebo neúplnost informací o jednotlivých stranách (například chybí adresa nebo podpis žalobce), neúplné žádosti o úroky a neuhrazené soudní poplatky.

Dynamické formuláře, které jsou k dispozici na portálu evropské e-justice, již nyní pomáhají uživatelům správně vyplňovat návrhy. Portál v současné době uživatelům rovněž umožňuje určit příslušný soud prostřednictvím webových stránek Evropského soudního atlasu. Ve druhé polovině roku 2015 dojde v návaznosti na zprovoznění databáze evropských soudů k dalšímu zlepšení procesu určování příslušného soudu, kterému by měl být nárok zaslán. Mohly by být prozkoumány možnosti, jak umístit na evropský portál e-justice další vysvětlení, jak vyplňovat formuláře, a jak by bylo možné do elektronických formulářů zahrnout další podrobnosti o požadovaných úrocích. A konečně, i když členským státům není uložena žádná právní povinnost poskytovat pomoc při vyplňování formulářů obdobná jako povinnost stanovená v nařízení (ES) č 861/2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích, mohly by členské státy rozšířit pomoc poskytovanou občanům v rámci evropského řízení o drobných nárocích i na pomoc v rámci řízení o evropském platebním rozkazu, což by bylo prospěšné jak pro občany, tak pro účinný výkon spravedlnosti z hlediska času a nákladů.

Nařízení výslovně stanoví, že posouzení návrhu na vydání evropského platebního rozkazu lze provést automatizovaným postupem. Ten je uplatňován v Rakousku a Německu. Vzhledem k tomu, že řízení o evropském platebním rozkazu je řízení písemné, které nevyžaduje přezkoumávání důkazních prostředků ani slyšení, jeví se jako obzvláště vhodné pro plně elektronické zpracování. To by mohlo přinést pozitivní dopady z hlediska objemu času potřebného pro vedení řízení (viz rovněž níže v bodě 3.4). Vzhledem k tomu, že proti platebnímu rozkazu vydanému pomocí automatizovaného postupu lze snadno podat prohlášení o námitkách a tento postup zajišťuje účinné doručování písemností, jsou práva žalovaného řádně zajištěna.

3.4. Vydání evropského platebního rozkazu

Z dostupných informací vyplývá, že povinnost soudů vydávat evropské platební rozkazy do 30 dnů od podání návrhu je zpravidla dodržována pouze v některých členských státech. V členských státech, které poskytly relevantní údaje, vydávají soudy tento rozkaz včas na Maltě (1 týden), v Belgii a v Irsku (2 týdny), v Německu (2–3 týdny), v Bulharsku a v Litvě (30 dní). Soudy v Řecku a Lucembursku přijímají rozhodnutí během 1–2 měsíců, ve Francii a Finsku během 2 měsíců, v Rakousku, České republice, na Kypru, v Estonsku, Polsku, Nizozemsku, Portugalsku, ve Švédsku a ve Slovinsku jim přijetí trvá až 4 měsíce, v Maďarsku až 6 měsíců, ve Španělsku 8 měsíců a na Slovensku až 9 měsíců.

S ohledem na skutečnost, že tento postup nevyžaduje žádné přezkoumání důkazních prostředků ani slyšení stran, lze zdlouhavé řízení jen stěží odůvodnit. Je naprosto nezbytné tuto délku zkrátit vzhledem k tomu, že rychlé vymáhání nesporných pohledávek má značný dopad na peněžní toky společností, zejména malých a středních podniků. Systematické nedodržování lhůt stanovených v nařízení může být navíc považováno za porušení tohoto nařízení. K řešení tohoto problému může přispět další práce na rozvoji elektronického zpracování tohoto řízení. Útvary Komise budou tuto oblast i nadále pečlivě sledovat z hlediska možností zlepšení.

¹⁸ Německo, Nizozemsko a Švédsko.

3.5. Doručování evropských platebních rozkazů a dalších písemností

V konkrétní souvislosti s řízením o evropském platebním rozkazu nebyl hlášen žádný zásadní problém týkající se doručování písemností. Jediné stížnosti, které byly obdrženy, se týkají nákladů na přeshraniční doručování. Podle zprávy Komise z prosince 2013 o používání nařízení (ES) č. 1393/2007¹⁹ pomohla evropská pravidla urychlit doručování písemností mezi zeměmi EU, a to i navzdory stále se zvyšujícímu počtu případů. Lhůty doručování soudních písemností se zkrátily v Rakousku, Belgii, Finsku, Německu, Řecku a Portugalsku. Členské státy používají různé způsoby doručování. Pro účely řízení o evropském platebním rozkazu se členské státy vybízejí, aby využívaly levné způsoby doručování, jako jsou například poštovní služby s oznámením o přijetí.

I když se v člancích 13 a 14 nařízení s elektronickým doručováním písemností počítá jako s jedním z možných způsobů doručování, není to v soudním prostředí EU dosud realitou. Důvody tohoto stavu mohou být jak právní, tak technické povahy. Články 13 a 14 stanoví, že doručování elektronickými prostředky se řídí vnitrostátními právními předpisy státu, v němž je doručování prováděno. Proto je nutným předpokladem tohoto doručování existence vnitrostátních právních předpisů o elektronickém doručování písemností. Kromě toho podle nařízení (ES) č. 1393/2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností v členských státech,²⁰ které se vztahuje na elektronické doručování provedené v souladu s nařízením o evropském platebním rozkazu,²¹ není přímé elektronické doručování písemností soudem straně v jiném členském státě možné ani teoreticky. A konečně další překážku rozvoje přeshraničního elektronického doručování mohou představovat technické důvody a neslučitelnost vnitrostátních systémů elektronického doručování.

3.6. Náklady

Z nařízení vyplývá, že výše soudních poplatků je stanovena podle vnitrostátních právních předpisů. Pokud však žalovaný podá proti evropskému platebnímu rozkazu odpor, vyžaduje toto nařízení, aby soudní poplatky za řízení o evropském platebním rozkazu a za běžné soudní řízení dohromady nepřevýšily soudní poplatky pouhého běžného soudního řízení. Z dostupných údajů o soudních poplatcích za řízení o evropském platebním rozkazu vyplývá, že tyto poplatky jsou obdobné jako poplatky za vedení soudního sporu podle obdobných vnitrostátních postupů a značně se liší v závislosti na členském státě, v němž je nárok vznesen. Také metody výpočtu poplatků se v jednotlivých členských státech liší (pevně stanovené poplatky nebo poplatky vypočítané v poměru k hodnotě nároku, případně kombinace obou těchto možností). V praxi si občané v některých členských státech na výši poplatků příležitostně stěžovali.

Hlavní problém v souvislosti se soudními poplatky, o němž byla Komise informována, však spočívá v nedostatku jejich transparentnosti pro potenciální žadatele. Za účelem vyřešení

¹⁹ Zpráva o používání nařízení (ES) č. 1393/2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech, COM(2013) 858 final.

²⁰ Úř. věst. L 324, 10.12.2007, s. 79.

²¹ Viz článek 27.

tohoto problému zveřejnila *Evropská soudní síť pro občanské a obchodní věci* tyto informace na portálu evropské e-justice.²²

3.7. Podání odporu proti evropskému platebnímu rozkazu

Jeví se, že žalovaní podávají odpor proti evropskému platebnímu rozkazu pouze v omezené míře, i když frekvence, s níž je odpor podáván, se mezi jednotlivými členskými státy liší. V Rakousku je podávání odporu například marginální záležitostí (4 %), zatímco ve Francii a Německu je odpor podán přibližně v 16 % případů a v Řecku dokonce ve více než 50 % případů.

Obecně nebyly v souvislosti s podáváním odporu proti evropskému platebnímu rozkazu hlášeny žádné problémy. V souladu s čl. 17 odst. 2 je důsledkem podání odporu převod případu do běžného soudního řízení. Vzhledem k tomu, že evropské platební rozkazy se mohou týkat drobných nároků ve smyslu evropského nařízení o drobných nárocích, navrhla Komise umožnit po podání odporu v rámci řízení o evropském platebním rozkazu převod věci také do evropského řízení o drobných nárocích v takovém rozsahu, v němž by bylo možno toto řízení uplatnit.²³

3.8. Přezkum

Cílem výjimečného nápravného opatření uvedeného v článku 20 je náprava situace, kdy žalovaný nevěděl o řízení v členském státě původu a nebyl schopen se řádně hájit. K tomu může dojít například v případě, že byl návrh zaslán na nesprávnou adresu. Nařízení sice předepisuje podmínky, které zakládají právo na přezkum, tento postup jako takový se však řídí vnitrostátním právem. Informace o jednotlivých přezkumných řízeních v členských státech jsou zveřejňovány v Evropském soudním atlasu.

Ve věci C-324/12²⁴ rozhodl Soudní dvůr, že nedodržení lhůty k podání odporu proti evropskému platebnímu rozkazu v důsledku pochybení zástupce žalovaného nemůže být důvodem pro přezkum tohoto platebního rozkazu podle článku 20, neboť takové nedodržení lhůty nepředstavuje mimořádné okolnosti ani výjimečné okolnosti ve smyslu tohoto článku.

Vnitrostátní postupy, kterými se přezkum provádí, se v jednotlivých členských státech značně liší, a někdy se liší i u jednotlivých evropských nástrojů (evropský exekuční titul, evropský platební rozkaz, nařízení o drobných nárocích, nařízení o vyživovací povinnosti). Provádění přezkumného řízení podle výše uvedených nástrojů navíc vyvolalo otázky a nejistotu.

Spojené věci C-119/13 a C-120/13²⁵ se týkaly situace, kdy evropské platební rozkazy nebyly žalovaným doručeny či jim byly doručeny neúčinně vzhledem k tomu, že přesunuli své bydliště. Soud rozhodl, že nařízení (ES) č. 1896/2006 musí být vykládáno v tom smyslu, že se

²² https://e-justice.europa.eu/content_court_fees_epo-305-cs.do

²³ Návrh nařízení, kterým se mění nařízení (ES) č. 861/2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích, a nařízení (ES) č. 1896/2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu, COM(2013) 794 final.

²⁴ *Novotech-Zala*, usnesení Soudního dvora ze dne 21. března 2013.

²⁵ *Eco cosmetics* (C-119/13) a *Raiffeisenbank St. Georgen* (C-120/13), rozsudek Soudního dvora ze dne 4. září 2014.

řízení upravená v člancích 16 až 20 tohoto nařízení neuplatní, jestliže se ukáže, že evropský platební rozkaz nebyl doručen způsobem, který splňuje minimální normy stanovené v člancích 13 až 15 uvedeného nařízení. Vyjde-li takováto vada najevo až po prohlášení evropského platebního rozkazu za vykonatelný, žalovaný musí mít možnost namítnout podle vnitrostátního práva tuto vadu, která v případě, že je náležitě prokázána, musí vést k neplatnosti tohoto prohlášení vykonatelnosti.

Výsledkem rozhodnutí Soudního dvora ve věcech C-119/13 a C-120/13 je, že se má za to, že základní prvek ochrany práv na obhajobu v jednotném řízení o evropském platebním rozkazu, tj. právo žalovaného, který se neúčastnil řízení, požádat o opětovné otevření případu v případě nedostatků v doručování rozkazů, není upraven tímto nařízením, ale závisí na vnitrostátním právu.

Aby se zajistilo, že obžalovaný může tyto nesrovnalosti řešit podle práva Unie, měly by být podmínky přezkumu podle článku 20 v budoucnu vyjasněny na základě inspirace novějšími ustanoveními nařízení o vyživovací povinnosti a návrhem na revizi nařízení o drobných nárocích. To by rovněž zvýšilo konzistentnost nástrojů občanskoprávního řízení na úrovni EU.

3.9. Výkon

Nebyly hlášeny žádné konkrétní problémy týkající se výkonu evropských platebních rozkazů. Jednou z hlášených překážek je nedostatek transparentnosti dlužnickových aktiv pro účely výkonu v přeshraničním kontextu. Tento problém je však horizontálního charakteru a týká se všech přeshraničních výkonů v EU, nikoli konkrétně jen výkonu evropských platebních rozkazů.

3.10. Judikatura Evropského soudního dvora týkající se nepřiměřených smluvních podmínek a řízení o platebních rozkazech

Soudní dvůr Evropské unie byl vyzván, aby v rámci uplatňování směrnice 93/13/EHS o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách přezkoumal uplatňování vnitrostátních řízení o platebních rozkazech a jejich výkon s ohledem na zásady rovnocennosti a efektivity práva EU. Byly vzneseny otázky v tom smyslu, zda mají rozhodnutí Soudního dvora vliv na používání řízení o platebních rozkazech ve spotřebitelských sporech. Samotná podstata řízení o platebních rozkazech je založena na konceptu, že se věcné odůvodnění nároku – na rozdíl od běžných soudních řízení – v zásadě nezkoumá.

Soud rozhodl, že při neexistenci harmonizace vnitrostátních mechanismů vymáhání nesporných nároků je úkolem vnitrostátního práva jednotlivých členských států, aby určilo způsoby provedení vnitrostátních řízení o platebních rozkazech členských států na základě zásady jejich procesní autonomie s tím, že nesmí být méně příznivé než ty, kterými se řídí obdobné situace ve vnitrostátním právu (zásada rovnocennosti), ani nesmějí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných spotřebitelům unijním právním řádem (zásada efektivity).²⁶

²⁶ *Banco Español*, (C-618/10), rozsudek Soudního dvora ze dne 14. června 2012.

Soudní dvůr konkrétně rozhodl ve věci C-618/10 s odkazem na věc C-473/00²⁷, že zásada efektivity brání takové vnitrostátní právní úpravě, která neumožňuje odpovědnému soudu, aby bez námítky podané spotřebitelem posoudil z úřední povinnosti zneužívající charakter klauzule o úrocích z prodlení obsažené ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím a spotřebitelem, ačkoli má pro tyto účely k dispozici potřebné informace o právním a skutkovém stavu.

Podle judikatury Soudního dvora specifika soudního řízení, které probíhá v rámci vnitrostátního práva mezi prodávajícím nebo poskytovatelem na jedné straně a spotřebitelem na straně druhé, nemohou představovat okolnost, která může mít dopad na právní ochranu, kterou musí mít spotřebitel na základě ustanovení směrnice 93/13/EHS.²⁸ Soudní dvůr však rovněž v souvislosti s přezkumem rozhodčích nálezů, které mají účinky věci rozsouzené, zdůraznil, že dodržování zásady efektivity nemůže vést k tomu, aby bylo po vnitrostátním soudu požadováno, aby zcela zastoupil úplnou nečinnost dotyčného spotřebitele.²⁹

Ostatní rozsudky Soudního dvora ohledně zásady efektivity³⁰ se týkají řízení o platebním rozkazu po podání odporu v okamžiku, kdy je nárok dále projednáván v běžném nebo jiném občanském soudním řízení. V případě C-618/10 Banco Español Soudní dvůr zřetelně odlišuje konkrétní situaci před podáním odporu v řízení o platebním rozkazu od ostatních situací. Tento případ se týkal definice odpovědností vnitrostátního soudu v souladu s ustanoveními směrnice 93/13/EHS v rámci řízení o vydání platebního rozkazu, a to před podáním námítky ze strany spotřebitele. Soudní dvůr zdůrazňuje, že každý případ, v němž vyvstává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje použití unijního práva, musí být analyzován s přihlédnutím k místu tohoto ustanovení v řízení jako celku, jeho průběhu a jeho zvláštnostem u různých vnitrostátních soudních orgánů.

Článek 8 nařízení vyžaduje, aby soud posoudil, zda se nárok jeví jako opodstatněný, *na základě informací, které má k dispozici*. V případě, že soudy mají zjevné pochybnosti o oprávněnosti nároku nebo jeho části (např. úroků), mohou v souladu s článkem 10 nařízení navrhnout žalobci pouze částečný rozkaz.³¹ Úplné posouzení opodstatněnosti nároku je kromě toho zajištěno po podání odporu proti evropskému platebnímu rozkazu, jakmile se tento nárok řeší v rámci běžného soudního řízení. Lze proto konstatovat, že rysy řízení o evropském platebním rozkazu řádně zajišťují soulad s judikaturou Soudního dvora Evropské unie.

²⁷ *Cofidis*, C-473/00, bod 35.

²⁸ *Banco Español*, bod 46.

²⁹ *Asturcom Telecomunicaciones*, rozsudek Soudního dvora ze dne 6. října 2009, bod 47.

³⁰ Viz C-168/05 *Mostaza Claro*; C-40/08 *Asturcom Telecomunicaciones*; C-243/08 *Pannon GSM*, C-137/08 *VB Pénzügyi Lízing*, C-453/10 *Pereničová a Perenič*.

³¹ Upozorňujeme, že taková zjevná ověření umožňuje i řízení o vnitrostátním platebním rozkazu. Například u francouzského *injonction de payer* není nijak neobvyklé, že soud z vlastního podnětu sníží nadměrné nároky na úroky. Také německý *Mahnverfahren*, který je do značné míry automatizován, je navržen tak, aby bylo možné v návrhu odhalit nesrovnalosti, které lze řešit z moci úřední, a to buď tím, že navrhne žalobci pouze částečný rozkaz (čímž se z moci úřední sníží požadovaná částka), nebo tím, že rozkaz zamítne.

4. ZÁVĚRY

Řízení o evropském platebním rozkazu bylo zavedeno s cílem zjednodušit a urychlit vymáhání splatných pohledávek a snížit náklady na ně a poskytnout věřitelům, zejména malým a středním podnikům, rychlý a účinný soudní nástroj, přičemž tento politický cíl je dnes platný stejně jako v době, kdy bylo toto nařízení přijato.

Na základě výše uvedeného hodnocení způsobu fungování tohoto řízení se jeví, že toto nařízení obecně funguje řádným a uspokojivým způsobem. Uplatňováním tohoto nařízení došlo k celkovému zlepšení, zjednodušení a urychlení vyřizování nesporných peněžních nároků v přeshraničních sporech. Ve světle této skutečnosti se proto v této chvíli nepovažuje za vhodné měnit základní parametry tohoto evropského řízení.

Podniky, občané, odborníci z praxe a soudy však nejsou o tomto evropském řízení dostatečně informováni. Je nezbytné další zvyšování povědomí, a to jak na evropské úrovni, tak na úrovni členských států. Měla by být prováděna účinná a aktivní propagace tohoto nařízení, na jejímž základě by byly široké veřejnosti i odborníkům poskytovány informace týkající se řízení o evropském platebním rozkazu.

Kromě toho lze fungování tohoto nařízení zlepšit prostřednictvím nelegislativních a prováděcích opatření. Komise bude aktivně využívat mechanismus spolupráce v rámci *Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci* s cílem zlepšit provádění a podpořit zavádění tohoto užitečného nástroje. Průběh tohoto řízení by bylo možno dále zlepšit zajištěním jeho elektronického zpracování a tím, že členské státy dále zváží vhodnost centralizace vyřizování případů v rámci tohoto řízení.

Příloha

Statistické údaje o využívání řízení o evropském platebním rozkazu

Tyto údaje zahrnují roky 2012–2013. Pokud není v tabulce uvedeno jinak, týkají se údaje roku 2012.

	Počet návrhů	Platební rozkazy k výkonu	Návrhy vrácené za účelem doplnění/opravy	Změna návrhu	Počet odporů	Počet vydaných platebních rozkazů	Délka řízení
Belgie	319	•	několik málo	několik málo	•	261	1–2 týdny
Bulharsko	109	54	14	1	4	82	30 dnů
Česká republika (2013)	358	•	•	•	•	210	2 týdny až 6 měsíců
Německo	4 130	•	85 %	5 %	633	90 %	2–3 týdny
Estonsko	6	2	3	2	1	2	1 týden až 5 měsíců
Irsko	189	11	65	0	51	134	2 týdny
Řecko	168	•	•	0	>50 %	149	1–2 měsíce
Španělsko	63	•	•	•	•	72***	8 měsíců
Francie	335	•	118	•	+/- 16 %	305	2 měsíce
Kypr (2013)	11	4	1	0	2	9	2 týdny až 5 měsíců
Litva	9	23	0	•	5	7	30 dnů
Lucembursko (2013)	218	173	102	59	31	127	1–2 měsíce
Maďarsko	442	144	•	•	24	489***	0–3 měsíce

(2013)							(350 případů); 3–6 měsíců (139 případů)
Malta	1	0	0	•	0	4***	1 týden
Nizozemsko	372 (v roce 2011)	•	80 %	10 %	80	194	5 měsíců
Rakousko	4 367 (2012) 2 119 (2013)	•	237 (2012) 129 (2013)	2 (2012) 1 (2013)	175 (2012) 212 (2013)	4 092 (2012) 2 074 (2013)	1,5–4 měsíce (2013)
Polsko	1 800 od roku 2008	0	263	50	194	1 016	4,5 měsíce
Portugalsko	485 (2012) 296 (2013)	97 (2012) 166 (2013)	10 (2012) 25 (2013)	•	•	•	(2012) 5 měsíců
Slovinsko	12	35	1	5	1	7	5 měsíců
Slovensko (2013)	86	8	14	4	16	54	1–9 měsíců
Švédsko (2013)	91	27	83	•	23	62	142 dnů (85 dnů pro žádosti prohlášen é za nepřípustn é atd.)
Finsko (2013)	633	•	méně než 10	méně než 10	52	přibližně 400	2 měsíce
UK (2013)	208	108	Nejsou k dispozici	Nejsou k dispozici	Nejsou k dispozici	Nejsou k dispozici	Nejsou k dispozic

			údaje z Anglie a Walesu nebo Skotska 5 (Severní Irsko)	údaje z Anglie a Walesu nebo Skotska 1 (Severní Irsko)	údaje z Anglie a Walesu nebo Skotska 5 (Severní Irsko)	údaje z Anglie a Walesu 1 (Skotsko) 23 (Severní Irsko)	i údaje z žádné jurisdikce Spojeného království
Chorvatsko*	•	•	•	•	•	•	•
Itálie**	•	•	•	•	•	•	•
Lotyšsko	•	•	•	•	•	•	•
Rumunsko	•	•	•	•	•	•	•

- Nebyly poskytnuty žádné údaje.

* Je nutno zdůraznit, že Chorvatsko vstoupilo do EU až 1. července 2013.

** Pro evropské platební rozkazy neexistují samostatné statistiky; jsou statisticky zpracovávány společně s vnitrostátními platebními rozkazy.

*** Včetně návrhů z předchozích let.